

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tal-31 ta' Mejju, 2006

Citazzjoni Numru. 1988/1998/1

**Paul u Pauline konjuġi Zammit, kif ukoll Joseph,
Stephen, Grace Caruana, Carmelo, Maria, Emmanuel,
Paul u Raymond aħwa Zammit; u b'dikriet tal-11 ta'
Jannar 2005, wara l-mewt ta' Paul Zammit waqt li
miexja l-kawża, il-kawża tkomplet f'isem l-istess atturi
l-oħra**

Versus

Martin Mifsud

F'din il-kawża l-atturi qegħdin ifittxu għad-danni li garrbu bil-mewt ta' l-awtur tagħhom li nqatel mill-konvenut. L-ċitazzjoni tgħid illi l-atturi huma l-verrieta ta' Julian Zammit, li miet tragikament fil-11 ta' Marzu 1998 b'tir ta' arma tan-nar sparat mill-konvenut. Billi għalhekk igħidu illi l-konvenut jaħti għall-mewt ta' l-awtur tagħhom, l-atturi fetħu din il-kawża u qegħdin jitolbu illi l-qorti:

1. tgħid illi l-konvenut huwa responsabbli għall-mewt ta' Julian Zammit u għad-danni li garrbu b'hekk il-werrieta tiegħu;

2. tillikwida d-danni; u

3. tikkundanna lill-konvenut iħallas id-danni hekk likwidati, flimkien ma' l-imgħax u l-ispejjeż, fosthom dawk ta' mandat ta' sekwestru u ta' mandat ta' inibizzjoni maħruġa fid-29 ta' Settembru 1998.

Il-konvenut ressaq dawn l-eċċezzjonijiet:

1. il-mewt ta' Julian Zammit ma seħħitx minħabba għemil abuziv u illegali tal-konvenut;

2. għalhekk ma hemmx danni x'jiġu likwidati favur l-atturi kontra l-konvenut; u

3. il-konvenut ma għandux jiġi kundannat iħallas danni. Stephen Zammit, li jiġi hu l-mejjet Julian Zammit, kien jaħdem mal-konvenut fil-ħanut li dan kellu f'San Ġwann. Il-konvenut kien qiegħed jaħseb ħażin fi Stephen Zammit għax kien jaħseb illi kien serqu, u Stephen, meta sar jaf b'dan, ma riedx ikompli jaħdem miegħu. Għalhekk qatagħha li jmur igħid lill-konvenut li kien sejjer jitlaq l-impjieg, u fil-fatt mar għand il-konvenut, qallu li kien sejjer jitlaq l-impjieg u baqgħu illi aktar tard dakinhar stess Stephen kellu jgħid lill-konvenut kienx sejjer jitlaq minnufih jew jibqax sal-Ħadd ta' wara.

Jidher illi l-episodju bejn Stephen Zammit u l-konvenut għadda bil-kelma t-tajba. Minnufih wara li Stephen telaq mingħand il-konvenut, u kien għa saq biċċa triq, iltaqa' ma' ħuh Julian u irrakkontalu dwar is-suspetti tal-konvenut u dwar id-deċiżjoni tiegħu li jitlaq l-impjieg. Julian ħadha bi kbira illi lill-konvenut kienu għewh ħsibijiet ħżiena dwar ħuh, u ħadha wkoll kontra ħuh talli ma qabadx u telqu dak il-ħin stess. Milli jidher, wara din il-laqgħa ma' ħuh Stephen, Julian mar b'rabja għand il-konvenut biex jieħu s-sodisfazzjon.

Meta ra lil Julian dieħel għand il-konvenut, Stephen reġa' lura u dañal warajh fil-ħanut tal-konvenut.

Dan il-ħanut huwa mqassam kif muri fil-pjanta li tinsab fol. 230 tal-proċess. Kif tidħol hemm il-parti pubblika tal-ħanut. Fuq għewwanett ta' din il-parti hemm *partition* b'bieb li jagħti għal maħżen u aktar 'il għewwa, faċċata ta' dan il-bieb, hemm parti magħluqa li tidħol għaliha minn bieb ieħor.

Kif Julian daħal il-ħanut neħa' l-ġakketta, baħa' dieħel sa fejn kien hemm il-konvenut u tah daqqa ta' ponn. Ftit wara daħal fil-ħanut Stephen u ra lill-konvenut u lil Julian f'xulxin ftit lil hawn mill-*partition*. Stephen xehed illi biex iferraqhom ħamm lil Julian. Il-konvenut iżda beħa' illi Stephen kien ġie biex iġħin lil ħuh, u għalhekk il-konvenut ħarab, daħal fil-maħžen, u mar fil-parti magħluqa. Kif rat hekk, mart Stephen, li kienet daħlet ffit wara ħewġha, sakkret iħ-ħavetta tal-bieb u hekk għalqet lill-konvenut ġewwa.

F'dak il-ħin fil-maħžen 'il ġewwa mill-*partition*, barra Julian, Stephen u martu kien hemm ukoll mart il-konvenut u ħewġ uliedu, wieħed ta' xi sitt snin u l-ieħor tarbija li kien fi *playpen*. Għadda xi kliem sħun, instema' twerħiq u aġħjat, twaqqgħu xi *crates* tal-ħalib u tkisser xi flixkun. Stephen, li jġħid illi kien mar biex jikkalma lil Julian, saħan ukoll, u xehed illi issa kien Julian li beda jikkalma lilu. Il-konvenut beda jħabbat mal-bieb fejn kien imsakkar u martu marret fetħitlu. Hekk kif il-konvenut ħareġ minn fejn kien kellu senter f'idu. Dak il-ħin Stephen kien wiħħu lejħ, u Julian kellu dahru lejħ il-bieb. X'ħin Stephen ra lill-konvenut bl-arma f'idu beda jġħajjat "Ar'hemm, ar'hemm!" Julian beda jdur biex iħares lejħ il-konvenut u dak il-ħin il-konvenut spara. Julian intlaqat f'dahru u miet dak il-ħin stess. Alla jaħfirlu!

Mill-eħami forensiku irriħulta illi meta ntlaqat Julian iħ-ħomb ma kienx laħaq infirex, li jfisser illi l-kanna ma kinitx wisq 'il bogħod minnu meta kien sparat it-tir, għalkemm ma kienx imiss miegħu. Il-konvenut kellu liħenza maħruġa mill-awtorità kompetenti biex iżomm l-arma tan-nar li biħa spara fuq Julian Zammit.

Ma jista' jkun hemm ebda dubju illi l-inħident li fiħ tilef ħajtu Julian Zammit ħolqu hu stess. Daħal b'agħressjoni fil-proprietà tal-konvenut, ħebb għalih u wassal biex inħoloq inħident ta' aġħjat, tifrik, tisbit u konfuħjoni f'post ħġħir fejn kien hemm mart u wlied il-konvenut.

Il-kwistjoni hi jekk ir-reazzjoni tal-konvenut fiħ-ħirkostanzi kinitx waħda proporzjonata għall-ħtieġa li kellu dak il-ħin li jħares lilu nnifsu u lil martu u 'l uliedu minn agħressjoni inġusta.

Biex tasal għal konkuħjoni dwar dan trid tqis iħ-ħirkostanzi li fiħom sab ruħu l-konvenut għax meta tkun f'ħirkostanzi

bħal dawk ir-reazzjonijiet tiegħek ma jkunux bilfors l-istess bħall-konklużjonijiet li tasal għalihom meta tikkontempla l-każ bil-kalma, imbiegħed minn perikolu imminenti.

Il-konvenut kien għadu kemm ħebb għalih Julian li tah daqqa ta' ponn. Ra ġej fuqu wkoll lil Stephen li, għalkemm qal li kien mar biex jikkalma s-sitwazzjoni, fil-fatt ammetta illi ftit wara tilef il-kalma hu wkoll u beda jgħajjat u jsabbat. Ma kinitx irragonevoli l-konklużjoni tal-konvenut dak il-ħin illi Stephen mar biex igħin lil ħuh isawwtu, u mhux biex jifridhom. Wara l-konvenut sab ruħu msakkar wara bieb, jisma' l-agħjat, tifrik, tisbit u storbju ġej minn arja żgħira fejn kien hemm martu u wliedu. Lanqas ma tkun irrazzjonali l-konklużjoni ta' dak il-ħin illi min mar biex iħebb għalih kien qiegħed jisfoga r-rabja tiegħu fuq martu u wliedu, u għalhekk tifhem illi dak il-ħin il-konvenut ħass ħtieġa urgenti u kważi ta' paniku illi jfittex li joħroġ minn fejn kien u jmur jipproteġi lil martu u lil uliedu.

Fil-ħin illi lill-konvenut seħħlu li joħroġ minn fejn kien imsakkar ma jistax jingħad illi l-apparenzi kienu illi s-sitwazzjoni kienet ikkalmat. Forsi tista' tgħid illi bl-arma f'idu seta', flok jispara mill-ewwel, iwissi illi kien jispara jekk Julian u Stephen ma joħroġux minnufih.

Trid tqis ukoll, iżda, iċ-ċirkostanzi ta' dak il-waqt. Tassew illi Julian kellu dahru lejn il-konvenut meta dan sparalu, iżda, kif xehed Stephen, meta hu beda jgħajjat Julian beda jdur lejn il-konvenut. L-arma li kellu l-konvenut kienet waħda b'kanna twila: jekk l-avversarju tiegħu joqrob lejħ aktar mit-tul tal-kanna, l-arma ma jkunx jista' jużaha; jekk l-avversarji jkunu aktar minn wieħed, jistgħu jegħelbuh, joħdulu l-arma u jużawha fuqu.

Fid-dawl ta' dawn iċ-ċirkostanzi, il-qorti, wara li qieset illi l-konvenut, minħabba f'sitwazzjoni maħluqa ingustament minn Julian stess, kellu jieħu deċiżjoni f'farka ta' sekonda biex iħares lilu nnifsu u lil martu u 'l uliedu minn perikolu imminenti maħluq minn Julian, hija tal-fehma illi lill-konvenut ma tistax tagħtih tort talli għamel dak li għamel.

Billi għalhekk hija tal-fehma illi l-konvenut ma qabiżx il-limiti ta' dak illi l-liġi tippermettilu li jagħmel biex fi ħwejġu jħares lilu nnifsu u lill-familja tiegħu minn perikolu imminenti maħluq ingustament mill-vittima stess, lill-qorti ma jidhrilhiex illi tista' tilqa' t-talbiet ta' l-atturi.

Kopja Informali ta' Sentenza

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tiċhad it-talbiet ta' l-atturi u tikkundannahom iħallsu l-ispejjeż tal-kawża.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----